

РЕЦЕНЗИЯ

*от проф. д.н. Елисавета Борисова Вълчинова-Чендова
(Институт за изследване на изкуствата – Българска академия на науките)
проф. напр. 8.3. Музикално и танцово изкуство*

по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по
Музикознание и музикално изкуство
(съвременна българска музикална култура и фестивални практики),
област на висше образование 8. Изкуства, проф. напр. 8.3. Музикално и танцово
изкуство, един, за нуждите на сектор Музика,
ИГ Музикална култура и информация,
(Държавен в-к бр. 41 / 20.05.2025)

с единствен кандидат: гл. ас. д-р ДИАНА ИВАНОВА ДАНОВА-ДАМЯНОВА

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА КАНДИДАТА

Още дисертационният труд на Диана Данова-Дамянова, издаден и като книга, привлече вниманието на специализираната и по-широка читателска аудитория и беше открит като много сериозно първо изследване на културния модел на фестивала за съвременна музика у нас. Като научен ръководител на дисертационния ѝ труд и после като неин колега в Института за изследване на изкуствата имам дългогодишни преки наблюдения от работа ѝ. Високо ценя сериозната ѝ професионална реализация на музикален историк, насочил се към изследване на фестивални модели в съвременната музикална култура, целенасочените ѝ изследователски интереси, в които акцент са съвременната музика и българското композиторско творчество и изпълнителство, нейната цялостна активна и разностранна професионална реализация.

ОЦЕНКА НА ПРЕДСТАВЕНИТЕ ДОКУМЕНТИ ЗА КОНКУРСА ВЪВ ВРЪЗКА С ПОСОЧЕНИТЕ НАЦИОНАЛНИ НАУКОМЕТРИЧНИ ПОКАЗАТЕЛИ

Представените документи от гл. ас. д-р Диана Данова-Дамянова убедително представят дейността ѝ в различните показатели и покриват минималните национални наукометрични изисквания, отговарящи на научния профил на кандидата, а публикационната ѝ активност многократно ги надхвърля.

Група „А“. Защитеният дисертационен труд на тема „Модерното послание на Musica Nova в българската музикална култура“ (диплом от 23.06.2008) е високо оценен.

Група „В“. През 2024 като издание на Института за изследване на изкуствата при БАН е публикувана монографията ѝ „Софийски музикални седмици“. Студии върху историята и настоящето на фестивала“ (София: Институт за изследване на изкуствата – БАН, 2024, 320 с. ISBN 978-619-7619-36-2), която в конкурса е представена като основен хабилитационен труд. Ще я коментирам отделно, както и другите ѝ публикации, когато оценявам приносите.

Група „Г“. Диана Данова-Дамянова представя: отпечатан дисертационен труд; 4 статии (публикувани доклади) в сборниците „Изкуствоведски четения, модул Ново изкуство“, които са индексирани във Web of Science; 6 статии и доклада, публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата, от които две в академичното списание „Българско музикознание“; 3 студии в сп. „Българско музикознание“, като при две от тях списанието е реферирано и индексирано в ERIH+. Публикационна дейност в тази категория ѝ носи общо 405 точки (при посочен минимум от 150 точки).

Група „Д“. Изследвайки проблематика, която е свързана с различни културни аспекти – музикалнокултурни процеси и модели, фестивални изяви и концертни практики и пр., трудовете на Диана Данова-Дамянова са многократно цитирани в монографии и колективни томове с научно рецензиране и в нереферирани списания с научно рецензиране. Вярвам, че и в бъдеще те ще бъдат опорни текстове за авторите, изследващи разглежданите периоди в музикалната ни култура.

Книгите ѝ са положително рецензирани в сп. „Българско музикознание“.

Група „Е“. Убедително е участието ѝ в научни, образователни и художественотворчески проекти. Те представят многостранната реализация на професионалния ѝ опит в работа с архивни материали и творчески инициативи: научноизследователски проекти на Института за изследване на изкуствата, на Международния фестивал „Софийски музикални седмици“ и проектите на „Ориндж фактори“, свързани с представянето на съвременна музика.

Участва в авторски колектив на учебник по Музика за осми клас и Книга на учителя по музика за осми клас (Булвест 2000).

Хабилитационният ѝ труд, издаден като книга, е отличен с Наградата „Книга на годината за 2024 година“ на Секция „Музиколози“ при Съюза на българските композитори в Категория „Специална награда 2025“ (Монографични изследвания).

СЪОТВЕТСТВИЕ С ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ КАНДИДАТИТЕ ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНИ ДЛЪЖНОСТИ В ИИИЗК

Представените материали напълно съответстват с допълнителните изисквания за научна активност в Института, а по отношение на публикациите и цитиранията ги надхвърлят.

ОЦЕНКА НА ПРИЛОЖЕНАТА „СПРАВКА ЗА ПРИНОСИТЕ“

Диана Данова-Дамянова е групирала публикациите си в три тематични групи с приноси:

1. Международният фестивал „Софийски музикални седмици“.
2. Съвременна музика на фестивалния подиум (по примера на няколко български фестивала).
3. Български изпълнители и фестивални практики.

Ще акцентирам накратко на **приносите на хабилитационния труд и студиите и статиите** съобразно това групиране.

1. **Международният фестивал „Софийски музикални седмици“.**

Публикации по темата

Рецензирала съм издадения като книга **хабилитационен труд на Диана Данова-Дамянова „Софийски музикални седмици. Студии върху историята и**

настоящето на фестивала“ (вж. „Българско музикознание“, 2024, № 4, с. 126 – 130). Резюмирано ще представя труда и научните му приноси.

- Книгата е резултат от дългогодишните изследвания на авторката върху историята, модела на функциониране и програмните стратегии на фестивала, както и върху българските и чуждестранните изпълнители, участващи в него, и критичните размисли върху този най-престижен музикален форум в столицата.

- Опирайки се на обширни изследвания, книгата е първото задълбочено изследване на фестивала от създаването му през 1970 до най-новите му издания.

- Работата е разделена на четири основни раздела. Първият разглежда историческото развитие и институционалната еволюция на фестивала. Вторият очертава неговите отличителни черти, а третият изследва утвърждаването на международния му престиж. Накрая, четвъртият раздел се фокусира върху ролята и представителството на българската музика в репертоара на фестивала.

- Това изключително информативно историографско изследване е базирано на широк набор от документи и източници. Текстът му е отворен за бъдещи аналитични четения. Същевременно, бидейки силно диалогичен, той провокира интереса както на професионалните читатели и участниците във фестивала (изпълнители и организатори), така и на многобройните почитатели на „Софийски музикални седмици“.

- Книгата е реализирана по проект на Фондация „Международен фестивал „Софийски музикални седмици“, с финансовата подкрепа на Националния фонд „Култура“. Изданието е свързано с 55-годишнината на Международния музикален фестивал „Софийски музикални седмици“.

Свързани с темата на хабилитационния ѝ труд са **статите** (публикувани доклади) в сборниците от международните конференции „Изкуствоведски четения. Ново изкуство“ („Софийски музикални седмици” – европейски български фестивал“, 2018; „Софийски музикални седмици“: завръщания“, 2020; „Петър Ступел – фестивалният директор“, 2021; „Традиции и трансформации в най-дългогодишния софийски международен музикален фестивал“, 2023), както и **студията** ѝ „Софийски музикални седмици“. Архивните документи“ („Българско музикознание“, 2018, № 4). Те проследяват различни страни от фестивалната практика. Темата за „Софийски музикални седмици“, въведена от Диана Данова-

Дамянова като научен обект чрез публикациите ѝ през годините, разкрива целенасоченият задълбочен научноизследователски интерес на авторката.

2. Съвременна музика на фестивалния подиум (по примера на няколко български фестивала). Публикации по темата

Специален акцент при изследванията ѝ, включително и в хабилитационния ѝ труд, са съвременната музика в съвременната българска фестивална практика, както и представянето на българското композиторско творчество, включително ярки имена във фестивалните програми.

Ще посоча двете студии в „Българско музиковедие“: „Съвременна музика в програмата на Международния фестивал „Софийски музикални седмици“ от средата на 80-те до средата на 90-те години на XX век. Репертоарни акценти“ (2020, № 4) и „Някои премиерни изпълнения на произведения от български композитори на Международния фестивал „Софийски музикални седмици“ (2023, № 3).

Две от публикациите в тази група продължават изследването на дейността на Дружеството за нова музика в България – и конкретно ролята на неговия основател Георги Тутев, и на Фестивала за съвременна клавирна музика „ppIANISSIMO“.

3. Български изпълнители и фестивални практики. Публикации по темата

Изследването на изпълнителското изкуство е обособено като самостоятелно поле. В посочените студии в сп. „Българско музиковедие“ е изведена важната фигура на музикантите във фестивалното програмиране. От друга страна, анализирана е особената пресечна точка между фестивалните практики и критическата оценка.

Обобщение на приносите: Високо оценявам хабилитационния труд и всички други представени публикации на Диана Данова-Дамянова. Те са несъмнен принос в изследването на съвременната българска култура, на фестивалната практика като музикалнокултурен модел и репертоарните ѝ политики, на българското изпълнителство, на връзката българско композиторско творчество – концертна практика – критическа и слушателска рефлексия и пр.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Имайки предвид цялостната дейност на кандидата гл. ас. д-р Диана Данова-Дамянова, която е убедителна по отношение на националните наукометрични показатели в областта на изкуствата, изследователска област: 8.3 Музикално и танцово изкуство и допълнителните изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ в Института за изследване на изкуствата, както и посочения приносен характер на нейните публикации, **се присъединявам към решение на Научното жури кандидатурата на гл. ас. д-р Диана Данова-Дамянова да бъде предложена за гласуване в НС на ИИИЗк за заемане на академичната длъжност „доцент“ в проф. напр. 8.3. Музикално и танцово изкуство (съвременна българска музикална култура и фестивални практики).**

Вярвам, че тя ще бъде подкрепена!

София, 15.10.2025 г.

Проф. д.н. Елисавета Вълчинова-Чендова